

TEBEO, CÒMICS I ALTRES HISTORIETES

L'ACTUALITAT DE LA NOSTRA HISTORIETA

El còmic té cada cop més acceptació. Prolifera els dibuixants i també el públic de lectors d'histories. Quines són les publicacions de més èxit actualment? I quins són els autors més apreciats? En aquestes planes trobareu una àmplia informació sobre el panorama del nostre còmic i una classificació dels diferents tipus que hi ha al mercat.

La historieta com a mitjà d'expressió i comunicació per a adults té entre nosaltres un currículum molt reduït. Així doncs, si volem parlar de revistes amb un mínim de permanència al mercat haurem de remuntar-nos no gaire més de set anys enrera, i, si ho fem des d'una perspectiva de reconeixement i acceptació social i de la seva funció cultural, llavors potser caldrà constatar que tot

questes respecte dels cicles de comercialització dels seus productes. Si aquest panorama l'ampliem amb el condicionament d'un mercat reduït —i quin mercat cultural no ho és a casa nostra?— i jove, podrem apropar-nos a la font d'on brolla la majoria de les mancances que defineixen una gran part de l'actualitat historiètica. Un exemple clarificador és el problema de la per-

tranger per omplir revistes amb costos baixos i noms valorats.

Com veieu, no es tracta de daurar la píndola, però en tot cas resulta gratificant i esperançador que, malgrat tot, els autors indígenes persisteixen en la lluita contra la frustració i la mediocritat per tal d'ofrir-nos una producció molt representativa de la cultura de masses menys maniplada dins de la nostra societat.

L'actualitat de la nostra historieta

El panorama de la nostra historieta es pot descompondre en tres grans grups. En el primer conjunt s'agrupen els continuadors de la tradicional narrativa popular. Els corrents que flueixen dins d'aquesta tendència són diversos: d'una banda, els hereus dels mestres expressionistes americans com Bernet, Sánchez i Sommer; d'altres més orientats cap a la línia historicista francesa com Redondo i Muro, i encara d'altres que han desenvolupat el seu estil original com Giménez, Beà, Tha, Pellejero i Font. Les seves historiètiques es caracteritzen per la relació guió-dibuix que s'estableix en funció d'explicar un argument que es refereix tant a gèneres de terror, ciència-ficció, policia, com a costumismes. L'estil gràfic segueix les pautes de les diferents temàtiques, però sense qüestionar la credibilitat en la representació de la realitat.

El sexe i la violència acostumen a protagonitzar les vinyetes dels còmics.

El sexe i la violència acostumen a protagonitzar les vinyetes dels còmics.

El panorama de la nostra historieta es pot descompondre en tres grups.

l'equip Butifarra a d'altres revistes del mercat.

El tercer grup l'integren les generacions més joves de creadors, aquells que potser perquè han viscut la crisi dels gèneres clàssics, perquè no tenen ganes de competir amb la TV i per totes aquelles raons de caire econòmic

creació gràfica. El gran interrogant d'aquesta generació d'autors és si la «seva» indústria i els seus temps els deixarà ser quelcom més que «minoritaris» amb pedigrí artístic. Perquè el darrer parany que ha d'esquivar la historieta moderna és la temptació d'extasiar-se tot contemplant el seu formós melic il·lustracionista, ja que tot i que els valors estètics que el còmic ha aportat i aportarà són molts, la seva funció primordial i diferenciadora és la narrativa. La resta és una mena de fugida cap a una autonegació més o menys decorativa.

Les principals publicacions

El lloc normal de publicació de les historiètiques a casa nostra han estat els tebeos o còmics. D'aquests us oferim a continuació una petita guia a manera d'avis per a navegants.

Si allò que busqueu és una imatge gratificant que es pugui engolir amb la mateixa facilitat que els titulars dels diaris, aleshores us recomano «Madritz», fòbies anticentralistes a part, és la revista més barata, més subvencionada, de les més modernes i la més figurativa. Si no en teniu prou amb aquesta racció d'imatges i voleu quelcom més semblant a un tebeo, podeu fer dues coses: o bé esperar fins que «Complot» regularitzi la seva producció i comprovar com resulten les sèries llargues que promet o bé apuntar-vos al valor segur de «El Cairo», la revista que busca continuar els continguts narratius de sempre amb una estètica moderna, tot i que aquesta mateixa ambició li impedeix de moment consolidar un producte homogeni. No és aquest el problema de «Metal Hurlant», versió espanyola de la seva homònima francesa; deixant de banda les distàncies socio-culturals, té en la seva

Vinyeta de «El Vibora».

just som a la seva prehistòria. Ara bé, si la seva vida adulta és curta, no deixa de ser interessant i, fins i tot, fascinant. Perquè sortir del gairebé no-res per mantenir-se dins de l'artifici del boom i arribar a la crisi quan les expectatives socials són més altes és una bona mostra d'una trajectòria contradictòria i plena de vitalitat. Per tal d'explicar aquest peculiar comportament, no fóra excessiu recordar un element tan prosaic com el de la producció i distribució del tebeo. I és que parlar de còmics és parlar també i sobretot d'una indústria cultural i dels mecanismes econòmics del seu funcionament. Una característica general, gairebé unànime dins del sector és la feble capitalització de les empreses, la qual cosa provoca una forta dependència d'a-

núria de guionistes que afecta, i no poc, la qualitat de comunicació d'un mitjà que és sobretot narració figurada, però no poden haver-hi bons guionistes si no se'ls paga decentment, i amb els preus als quals es cotitza la pàgina normal —la dels no consagraats— quin és el dibuixant que decideix repartir tan magra remuneració? A més a més, podem afegir-hi d'altres explicacions, com polítiques editorials, modes il·lustratives..., però els calés malauradament, continuen sent la clau essencial de la qüestió. D'altres virtuts que es deriven de l'escassa entitat financera de la indústria són, per exemple, el conservadorisme editorial, la repetició fins a la saturació de fórmules i autors i el recurs cada vegada més sovintejat del material es-

Portada de «El Jueves».

En un segon grup podem classificar tota aquella narrativa que no es limita a reflectir la realitat, sinó que la deforma i manipula i fins i tot subverteix mitjançant continguts humorístics, satírics o de crítica més o menys marginal. Ja siguin continuadors de l'escola Bruquera, de l'«underground» tanqui o de la línia Hara-Kiri, tots tenen el denominador comú d'exercir un estil impactant que va des de la «letjor» a la caricatura dels estereotips més moderns. Les seves obres viuen la realitat més immediata i aconseguen sintetitzar intensament amb els sectors més joves de l'espectre social.

Els seus treballs omplen les pàgines de «El Vibora», «El Jueves», així com les publicacions de

«Cimoc», en canvi, és un exemple de qualitat creixent —és el tebeo recomanable 100 per cent per a neòfits— amb un únic problema, el progressiu increment de material estranger. «Comix Internacional» és un còmic de difícil catalogació, ja que, examinades una a una les seves historiètiques, la impressió és bona, però, en canvi, el conjunt no acaba d'agradar i li falta coherència. Un cas atípic és el de «Rambla», que va començar com una aventura autogestionària i que ha acabat sent una revista comercial més. La pèrdua de Josep M. Beà ha davallat la qualitat de la publicació, tot i que manté encara alguns valors aïllats. «El Vibora» és més que un tebeo, és un mite; aquest estatus no l'ha salvat, però, de patir la crisi d'envelliment que comporta estar present cinc anys seguits al mercat. Però, tot i amb això, a les seves pàgines continuen vives les aventures més càustiques, grolleres i corrosives de la cultura popular contemporània, fins i tot més que «Dallas», que ja és dir, no?

Com veieu, un mostrari prou representatiu, encara que té un petit defecte, la majoritària falta de cohesió interna dels tebeos, on normalment es barregen historiètiques de diferents tipus de qualitat o de diversa orientació. Però de la confusió ha de néixer la llum, o no?

Josep Gálvez

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Del 8 d'agost al 14 d'agost de 1985

- Dijous, 8: 18.00 h.: Generación perdida, John Byrum, 1979. USA V.E. (C). 20.00 h.: Dos hombres y un destino, G. Roy Hill, 1969. 22.00 h.: El día de los tramposos, Joseph L. Mankiewicz, 1970. Int. USA V.E. (C).
- Divendres, 9: 18.00 h.: Tres lanceros bengales, Henry Hathaway, 1935. USA V.E. (B/N). 20.00 h.: El golpe, Georges Roy Hill, 1973. USA V.E. (C). 22.00 h.: Los ángeles del infierno, Roger Corman, 1966. USA V.E. (C).
- Dissabte, 10: 18.00 h.: Mad Max 2/El guerrero de la carretera, George Miller, 1981. Austràlia V.E. (C). 20.00 h.: Generación perdida, John Byrum, 1979. USA V.E. (C). 22.00 h.: Loca evasión, Steve Spielberg, 1974. USA V.E. (C).
- Diumenge, 11: 18.00 h.: Loca evasión, Steven Spielberg, 1974. USA V.E. (C). 20.00 h.: Los ángeles del infierno, Roger Corman, 1966. USA V.E. (C). 22.00 h.: Mad Max 2/El guerrero de la carretera, George Miller, 1981. Austràlia V.E. (C).
- Dilluns, 12: 19.00 h.: Fitzcarraldo, Werner Herzog, 1982. Int.: Klaus Kinski, Claudia Cardinale, Alemanya V.O.S.E. (C). 22.00 h.: De los Apenninos a los Andes, Folco Quilici, 1965. Itàlia-Argentina V.E. (C).
- Dimarts, 13: 18.00 h.: El día de los tramposos, Joseph L. Mankiewicz, 1970. USA V.E. (C). 20.00 h.: La reina de África, John Huston, 1952. Anglaterra-USA V.O.S.E. (C). 22.00 h.: La burla del diablo, John Huston, 1953. Anglaterra-Itàlia. V.O.S.E. (B/N).
- Dimecres, 14: 18.00 h.: La reina de África, John Huston, 1952. Anglaterra-USA V.O.S.E. (C). 20.00 h.: La mujer en la luna, Fritz Lang, 1929. Alemanya. Rètols en castellà. (B/N). 22.00 h.: Fitzcarraldo, Werner Herzog, 1982. Alemanya V.O.S.E. (C).

Travessera de Gràcia, 63. Telèfon: 201 29 06